

Les fures - Llorenç Villalonga

Les fures és una novel·leta de caire autobiogràfic que forma part de la constel·lació de *Bearn*. Publicada per primera vegada el 1967, Llorenç Villalonga hi plasma el paradís perdut a còpia de capítols breus narrats per un narrador madur, afectat de *nonchalance*, que recorda els seus anys d'infant. Si a *Mort de dama* l'agonia de dona Obdúlia simbolitza la desaparició d'una època, la visió ingènua del nen de *Les fures* serveix per dibuixar una Arcàdia personal, la d'una edat i una època que no tornaran.

Desproveït de les pretensions filosòfiques de *L'àngel rebel* o d'*Andrea Victrix*, *Les fures* s'ha mantingut com un retaule viu i esperpèntic de la vida rural mallorquina. L'infant és massa petit per iniciar-se en els plaers de la carn, però en canvi descobreix la ironia, que en Villalonga resulta essencial. En el pas de la infantesa a l'edat adulta no es perd tant la innocència com la il·lusió: el món màgic és substituït per un de científic. Les referències a *Bearn* donen una altra dimensió l'obra. No només s'esmenta explícitament els personatges del llibre, sinó que el nen planeja el que don Toni acomplirà: fugir a París amb la seva amiga.

Més que l'entrellaçament d'accions, *Les fures* es basa en la força dels personatges, que el mateix narrador qualifica d'arquetípics, com ara el beneit, la bella o el senyor d'ell mateix. Les fures queden sempre en segon pla, però el lector sospita que són el boc expiatori d'una època que morirà amb elles. Al capdavant, la beneitura pot ser una forma de puresa, i "es progrés també és una fatalitat".

Sobre el llibre gravita la mateixa reflexió proustiana que sobre *Bearn*: els únics paradisos són els paradisos perduts. De vegades, n'hi ha prou que s'hagin perdut perquè esdevinguin paradisos: és el cas d'un dels personatges, que enyora el seu pas per la presó. La veritat, però, és que l'autor aporta raons per a la nostàlgia: a la segona part del llibre, el buit que deixen els protagonistes morts en plena joventut no pot ser omplert per la publicitat, banal i omnipresent: autèntica fura dels nous temps.

La prosa volgutament lleugera de Llorenç Villalonga –adobada aquí i allà amb generalitzacions sobtades i mordacitats precises– es desplega amb naturalitat en aquesta breu elegia. Les contradiccions del turisme són tractades amb un cinisme benigne, d'arrel

grecolatina: Mallorca agonitza amb un somriure. Temps a venir, l'autor no es conformaria amb la malenconia i temptaria la profecia, un gènere més brusc i mal agraït. Aquesta mirada amable a l'ahir, però, inclou el millor blasme -inapel·lable- al demà, que no és sinó el nostre avui.